

[Helga Pedersen.]

loger nærede ønske om at afskaffe straf; det har ikke været tanken med lovforslaget at berøre det problem, forsåvidt vort samfund angår, selvom forslaget ydre form frister til den anskuelse.

Loven betegnes som en kriminallov, ikke en straffelov. Det lyder måske noget søgt, men det dækker dog over en vis realitet. Straffesynspunktet er ikke ganske skudt ud; straf — og forstået i den forstand, vi kender — findes omtalt, selvom det kun er en enkelt af de mange reaktionsmuligheder. Ordet forbrydelse i overskriften til lovforslagets første del peger også hen på, at der her er tale om noget, der fordømmes også af grønlænderne, men det væsentlige er altså, at lovforslagets sanktionsregler bygger på et righoldigt erfaringsgrundlag fra det samfund, det er bestemt for, og ikke på deduktion fra et princip eller en teori, der diskuteres i herfra helt forskellige samfund.

Ja, vil kritikerne sige, vi forstår, at et sådant system kan egne sig for grønlænderne, men vil det virkelig være egnet, når det også skal gælde for det stigende antal danske og andre ikke-grønlændere, som efterhånden søger til Grønland? Vil det ikke være at indføre en urimelig mild straffelov eller, med ord fra hverdagens kritik af vort fængsels- og straffesystem, vil det ikke være at indføre en utidig blødsødenhed i Grønland? Jeg tror, man må svare benægtende. De grønlandske regler er ikke alene begrundet i den grønlandske befolknings udviklingsstadium, men også i geografiske og lokale forhold, i sociologiske forhold. Det er et lovforslag, der egner sig for den lille gruppebefolkning principielt uden hensyn til race og udvikling hos de mennesker, der hører til gruppen. Skulle en fremmed forbryde sig, og det oplyses, at forudsætningerne for at anvende lovens foranstaltninger på ham ikke er tilstede, så peger lovforslagets § 4 på den vej at henvise sagen til forfølgning i Danmark. Nogen sikkerhed for en lempeligere behandling, hvis man vil anvende den betegnelse på de foranstaltninger, der her er tale om, har den pågældende altså ikke. Jeg tror, det må erkendes, at det ville være til stor skade, om man i dag søgte at påtvinge det grønlandske samfund vore så vist ikke fuld-

komne sanktionsregler, altså at lade straf være den almindelige reaktion overfor en lovovertrædelse og lade fængselsopholdet, frihedsberøvelsen, være den almindeligt anvendte strafart overfor lovovertrædelser, der ikke er af bagatelagtig karakter.

Skulle udviklingen vise, at de foreslåede regler ikke virker tilfredsstillende, må de selvfølgelig ændres, og ligesom forslaget her er bygget på retssociologiske erfaringer, sådan vil det sikkert være hensigtsmæssigt, om man til brug for senere overvejelser om ændringer tager den tanke op, som er fremsat i bemærkningerne, nemlig at følge udviklingen i retspraksis i de år, der kommer, hvilket formentlig bedst kan ske ved en fortløbende sociologisk undersøgelse, et arbejde, der forsåvidt ville være en videre udformning af de retningslinier, hvorefter den danske straffelovskommission arbejder.

Dernæst har jeg nogle bemærkninger om de enkelte sanktionsmidler.

Lovforslagets § 85 giver anvisning på ikke mindre end ti forskellige foranstaltninger, der kan anvendes enkeltvis eller kombineret, alt efter hvad sagens karakter, herunder hensynet til gerningsmandens personlighed, tilsiger. De repressive synspunkter om gengældelse og hævn som begrundelse for straffeloven er ukendt for grønlænderne og i forslaget. Vægten ligger på det, vi kalder specialpræventionen. Behandlingen rettes mod den bestemte lovovertræder. Det fører ikke nødvendigvis til en særlig lempelig behandling. Netop fordi man i det lille samfund kender den pågældende, kan foranstaltningen blive af indgribende art. Afgørelsen træffes ikke efter et takstsystem; det er ukendt deroppe. Generalpræventionen, som jo er væsentlig i dansk straffelov, er dog ikke ukendt i gældende grønlandsk ret, og enkelte af lovforslagets bestemmelser er generalpræventivt begrundet. Forslagets § 86 viser, at retten fastslår og skal fastslå, at tiltalte har begået en forbrydelse, selvom ingen foranstaltning anvendes. Den moralske fordømmelse følger hermed. Alle i det lille samfund ved, at den pågældende er skyldig, og det har utvivlsomt, om man vil, en generalpræventiv virkning på de andre. Bødestrafs anvendelse overfor visse mindre overtrædelser vil have samme virkning.